

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af *Diamanten*, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>.

Bøger og bibliotek

Det Kongelige Bibliotek på mobilen

Det Kongelige Biblioteks søgesystem REX er nu tilgængelig i en mobilgrænseflade.

Den primære service er i første omgang en mobil version af Det Kongelige Biblioteks online katalog, REX, så denne nemt kan tilgås fra smartphones og andre mobile enheder.

Der gives endvidere adgang til brugeroplysninger og åbningstider.

REX tilgås fra smartphones via URL'en www.kb.dk/rex og fra tablets skal man vælge "Mobil version" under REX.

Det er planen, at flere mobile services følger i det nye år.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

Martinus Rørbyes dagbøger

Maleren Martinus Rørbye (1803-48) gik på Kunstakademiet fra 1820, og i 1830

Martinus Rørbyes skitse fra et marked i Thisted under rejsen til Jylland i 1830.

foretog han sin første rejse, der gik til Jylland og Norge. I årene 1834-37 rejste han over Holland til Paris, hvor han bl.a. traf P.A. Heiberg og August Bournonville, og siden til Rom, hvor han besøgte Thorvaldsen. Med arkitekten Gottlieb Bindesbøll drog han videre til Grækenland og Konstantinopel.

Under begge rejser førte han dagbog, som takket være en gave fra kunsthistorikeren Mario Krohn i 1921 er bevaret i Håndskriftafdelingen (NKS 2923, 4°).

De to dagbøger er nu tilgængelige online som digitale faksimiler. Dagbogen fra rejsen til Jylland og Norge er bortset fra mindre udeladelser transskriberet og udgivet af Georg Nygaard i bogen *Maleren Martinus Rørbyes Rejsedagbog 1830*, 1930. Og den store udenlandsrejse er beskrevet, men ikke transskriberet i Jørgen B. Hartmanns *Fra Maleren Martinus Rørbyes Vandreaar. Meddelt paa Grundlag af Rejsedagbøger og Breve*, 1950. Det fremgår heri, at Georg Nygaard også har transskriberet denne dagbog, men at den befinder sig i privateje.

Læsningen af denne dagbog er ikke mindst vanskeliggjort af dens diminutive og kompakte skrift; imidlertid kan den digitale udgivelses zoommuligheder delvis afhjælpe dette.

Manuskript af Martin Luther online

Et af Håndskriftafdelingens klenodier er Martin Luthers egenhændige manuskriptudkast med titlen ”Dass diese Worte Christi: das ist mein Leib, noch fest stehen, widder die Schwermgeister” (GKS 1391 4°). Foranstillet manuskriptet er et originalt brev fra Melancthon til Luther, der dog ikke har noget med dennes manuskript at gøre.

Det trykte skrift, der er polemisk vendt mod Ulrich Zwinglis opfattelse af nadveren, udkom i Wittemberg i 1527. Manuskriptudkastet, der er på 75 blade, er nu tilgængeligt på nettet. En anden lille manuskriptdel af Luthers pamflet befinder sig i Dresden, og som et interessant kuriosum kan nævnes, at et enkelt blad af manuskriptet til værket foråret 2011 blev solgt på en auktion i Paris til den nettede pris af 47.628€ (vurderet til 20.000/25.000€).

Danmark 1920-1940 i billeder

Så er endnu en bid af Det Kongelige Biblioteks billedsamling tilgængelig digitalt. Alle billeder fra den historiske kronologiske samling i perioden 1920-1940 er scannet, registreret og lagt op.

Her kan man bl.a. andet finde Frederik

Konservativ Ungdom marcherer 2. maj 1938.

9. under indsmøring af myggebalsam under et besøg på Island i 1921; billeder af ekspeditioner og ballonopstigninger, konservativ valgkamp, en spioncentral på Vesterport og meget andet.

Det Kongelige Biblioteks billedsamling digitaliseres løbende. Billeder fra besættelsen blev tilgængelige i 1995, i 50-året for krigens ophør. Nu er den forudgående periode også blevet digitaliseret, og der arbejdes på at registrere billederne fra perioden 1914-1920. De offentliggøres i 2014, 100-året for udbruddet af 1. verdenskrig. Så vil den historiske kronologiske samling i perioden 1914-1945 være digitalt tilgængelig.

Billederne fra 1914-1920 registreres som del af EU-projektet *Europeana Collec-*

Det Kongelige Biblioteks årbog Fund og Forskning, bind 50, 2011, indeholder bl.a. artiklen 'Et senmiddelalderligt fægtemesterhåndskrift' af Claus Frederik Sørensen. Her ses en retslig duel mellem en mand og en kvinde fra det tyske håndskrift fra 1459. For at udligne den fysiske forskel mellem mand og kvinde blev manden placeret i et hul, hvor kun overkroppen stak op. Våbnene bestod af koller og en kugle indbundet i et klade (Det Kongelige Bibliotek).

GKS 18, 2°, *Basilius Magnus: Homiliae super Psalmos (etc.)*, 12. århundrede.

tions 1914-1918. Det Kongelige Bibliotek digitaliserer 500 småtryk, 1.000 bøger og 5.000 billeder, der alle handler om Danmark under 1. verdenskrig.

I alt 10 nationalbiblioteker er med i projektet, der forventes at rumme ikke mindre end 400.000 digitaliseringer. Danmark havde neutralitetsstatus, men blev alligevel involveret i krigen. Billedsamlingen rummer billeder af de danske sikringsstyrker og de københavnske befæstninger, af krigsfanger i Hald og Horserød, af social nød og uddeling af rationeringsmærker, af demonstrationer mod krigen og meget andet.

Græske håndskrifter på nettet

Som led i Håndskriftafdelingens mangeårige arbejde med at tilgængeliggøre udvalgte håndskrifter fra middelalderen

digitalt, et arbejde, der i høj grad har været fokuseret på latinske håndskrifter, er der nu udgivet 8 græske håndskrifter.

Det drejer sig om følgende håndskrifter: GKS 18, 2°, GKS 19 2°, NKS 4960, 4°, Thott 44, 2°, Thott 45, 2°, E don var 12 2°, E don var 13 2°, Fabricius 45, 4°. Håndskrifterne spænder i tid fra det 9.-10. århundrede til det 14. århundrede, og indholdsmæssigt drejer det sig bl.a. om en række såkaldte homiliae (prædikener) af den græske kirkefader fra det 4. århundrede, Johannes Chrysostomus, og af den ligeledes græske kirkefader og helgen, Basilius Magnus (ca. 330-379).

Udstillinger

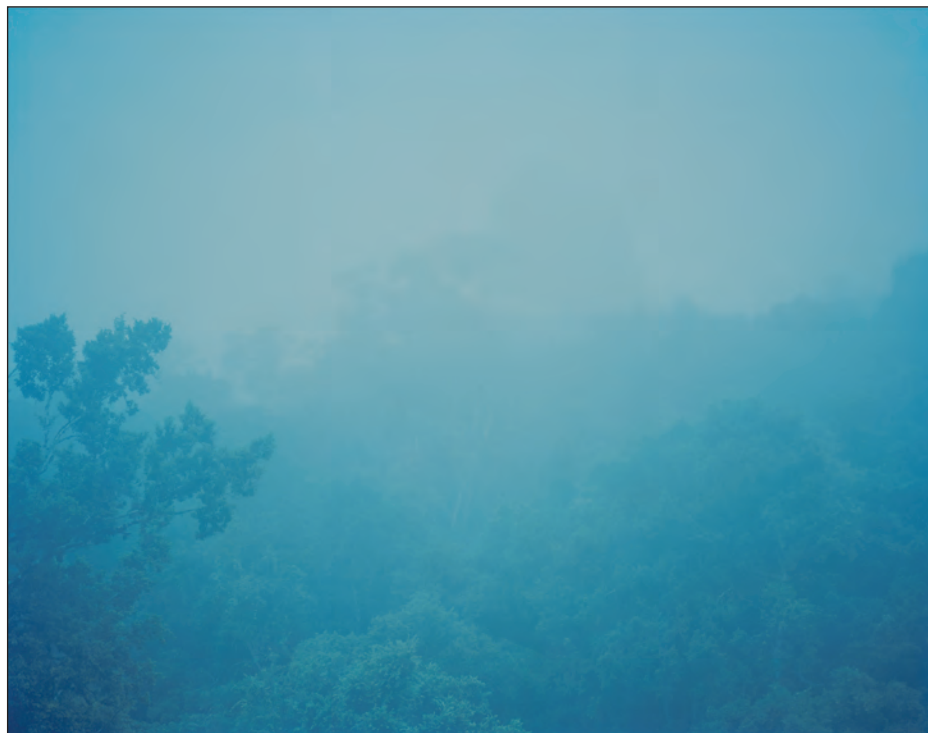
Adam Jeppesen:

The Flatlands Camp Project

Udstillingen viste Adam Jeppesens nyeste værker optaget på hans rejse fra Arktis gennem Nord- og Sydamerika til Antarktis. 487 dage var Jeppesen alene undervejs og det er der kommet en samling melankolske, stemningsfulde landskabsbilleder ud af, som kunstneren i udstillingen præsenterede som en total-installation.

Der er noget grundlæggende romantisk over projektet *The Flatlands Camp Project*. Jeppesen begav sig som en ensom vandrer ud på en udmattende rejse til den yderste grænse, hvor det moderne samfunds pejlemærker forsvandt og den vante tidsfølelse fortonede sig.

Derfor blev billederne, Jeppesen dagligt tog, nødvendige for at bekræfte hans indtryk og oplevelser. Kun hans billeder

Fra Adam Jeppesen: The Flatlands Camp Project.

kunne fortælle, at et øjeblik faktisk havde fundet sted.

Men selvom billederne bærer aftryk af personlige erfaringer, indtryk og oplevelser, er der ikke blot tale om private fotografiske optegnelser og de enkelte værker har ikke meget lighed med det almindelige rejsefotografi. Snarere taler de taler ud over det personlige og ind i en almengyldig virkelighed. Som basale tilkendegivelser af, at verden findes. Eller måske rettere: at verden fandtes på den måde i det øjeblik. Projektet peger således også tilbage på fotografiets udgangspunkt – at fange og fastholde verden i et øjeblik.

Det detaljeret registrerende udtryk iblandet en gådefuld, melankolsk stemning er et distinkt kendetegn ved Jeppesens arbejde. Grænselandet mellem drøm og

dokumentar fastholdes i *The Flatlands Camp Project*, men her eksperimenterer han også med print- og trykkeprocessen, og enkelte billeder har spor efter grus eller lys, der er trængt ind i kassen med negativer i løbet af rejsen.

Normalt kasseres den slags billeder, men Jeppesen bruger her tilfældet på en bevidst æstetisk måde, der er med til at tilføre billederne en aura af noget flygtigt og ufærdigt. Derved udfordrer han selve billedets værdi som dokument og erindringsmateriale.

Adam Jeppesen er et af nyere dansk fotografis største talenter. Han markerede sig internationalt med serien *Wake*, der udkom som bog i 2008.

Det Nationale Fotomuseum, 10. februar – 28. april 2012.

Fra Adam Jeppesen: The Flatlands Camp Project.

Lisbet Nielsen: Cars and Birds – falling into your soul

Udstillingens poetisk fortættede titel refererede til et møde. Et møde mellem det indre liv og den ydre omverden. De fem fotografier og to videosekvenser i udstillingen udgør et samlet værk, der fremstiller et rum på tærsklen mellem en indre følelsesverden og en konkret ydre virkelighed.

Værket tog udgangspunkt i den moderne storbyes myriader af skyskrabere, veje og ikke mindst havet af biler i bevægelse gennem byens rum. Men gennem farver, komposition og rytme trækker Lisbet Nielsen billederne væk fra det virkelighedsgengivende til et svævende rum af uvirkelighed. Faktisk er ligheden med virkeligheden i flere af billederne ophævet til abstrakte flader af farvespil.

En lydside af sammenklippede sekvenser fra Kenneth Bager/featuring Jacob Fischers musikstykke *Walther og Viola* føl-

ger billederne og videoerne. Tilsammen skabte lyd- og billedside et sansemættet udtryk, der undviger en konkret fortolkning.

Cars and birds – falling into your soul tematiserer modsætninger som kaos og ro, bevægelse og stilstand. Gennemtrængende i værket er dog fornemmelsen af at lade sig opluge af den omgivende verden. At lade sig falde ind i og absorberes af storbyens kaos.

Lisbet Nielsen er født i 1957. Hun er uddannet i Fine Art Photography fra Glasgow School of Art, Skotland. *Cars and Birds – falling into your soul* er en fortsættelse af serierne *Sweet Reality* fra 1999 og *Panoramic* fra 2003.

Det Nationale Fotomuseum, Entrégalleriet, 10. februar - 31. marts 2012.

”Split på Marulić’s tid” og ”Utrolige Kroatien”

Den kroatiske ambassade i Danmark arrangerede i samarbejde med Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier og Det Humanistiske Fakultetsbibliotek udstillingen ”Split på Marulić’s tid” og ”Utrolige Kroatien”.

Det Humanistiske Fakultetsbibliotek, 17. januar - 7. februar 2012.

Foredrag

Kære Dagbog ...

Forårets foredragsrække i Diamanten

Hvordan fortæller vi vores livshistorier? Hvem fortæller vi dem til? Og hvad er der mon blevet af den gode gamle dag-

bog, hvor vi nedskrev vores mest intime oplevelser og følelser bag lås og slå? Er dagbogen glemt og gemt væk, eller stortrives den side om side med nutidens sociale medier?

Siden renaissance har dagbogen været et kendt fænomen, – bogen for betroelser om livets store spørgsmål, kærlighedshistorier, kreative udfordringer eller rejsens vej.

Som en indre samtale og et rum, hvor man er sammen med sig selv, passer på sig selv, lytter til sig selv og måske er i kontakt med sin sjæl.

Og så er dagbogsskrivning også en vigtig litterær genre, som klassikerne

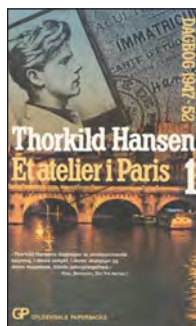
Forføreren dagbog af Søren Kierkegaard og *Løgneren* af Martin A. Hansen eller 00'ernes berømte dagbladsnovelle i *Politiken*: *Nynnes dagbog* af Henriette Lind.

Dagbogsskrivningen er af mange forfattere ofte blevet dyrket sammen med det øvrige forfatter-skab. I stor forhåbning om at dagbøgerne en dag ville blive læst af offentligheden.

Georg Brandes skriver i en alder af kun 18 år: 'Dagbogen er endt. Selv i den

er Slutningen affattet mere modent end dens Begyndelse som den fremtidige opmærksomme Iagttaget vel vil bemærke.'

Thorkild Hansen ventede ikke på eftertiden, men tog selv skridtet og udgav sine berømte dagbøger *Et atelier i Paris* som en lang selviscenesættelse af sine unge år,

som litteraturforskeren Poul Behrendt siden kaldte Djævlepagten.

Den internationale forfatter Anaïs Nin skrev ikke blot i visshed om, at hendes dagbøger engang ville blive læst – hun førte punktligt to dagbøger i mange år.

En som – udtalt – var tilgængelig for hendes mand hver dag, og en anden som var dybt privat, med intime detaljer, som hendes mand ikke ville have brudt sig om at læse!

I Det Kongelige Bibliotek findes alle klassikerne inden for genren: H.C. Andersens underholdende, troskyldige dagbøger, som blev offentliggjort 100 år efter hans død. Søren Kierkegaards etiske dagbogsrefleksioner og Brandes' dagbøger, som hans datter konsekvent har skåret kvindenavne og kompromitterende passager ud af.

Skriver vi ligeså meget dagbog i dag? Er *Facebook* blevet det moderne menneskes dagbog? – En offentlig samtale i stedet for en indre samtale? Forårets foredragsrække gik bag om dagbogs-fænomenet.

Skuespilleren Ellen Hillingsø læste op fra dagbøgerne, og en række eksperter på de berømte dagbogsskrivere reflekterede over menneskets iboende trang til at meddele sig til sig selv – og omverdenen.

Thorkild Hansen

torsdag 2. februar 2012

Da Thorkild Hansens ungdomsdagbøger fra Paris udkom efter hans død i 1990, mente flere anmeldere, at Thorkild Hansen aldrig havde skrevet bedre, end dengang han var 25. De var helt forkert

afmarcheret. Thorkild Hansen havde aldrig skrevet bedre, end da han var 62.

Det viste sig nemlig, at Pariserdagbøgerne var noget af det sidste, han affattede inden sin død.

Dagbøgerne indgik i et romanprojekt på ikke færre end ti bind, som Thorkild Hansen havde skrevet kontrakt på i 1974 – og som kuldsejlede samme år, efter udgivelsen af bind et.

Nu planlægger Gyldendal en udgivelse af de øvrige bind i Thorkild Hansens auto-dokumentariske dannelsesroman. Litteraturforskeren, lektor, mag.art. Poul Behrendt, der i *Djævlepagten* 1-2, 1995, har kulegravet dagbogsværket, fortalte om, hvordan projekt *Kære Dagbog* under visse omstændigheder kan udvikle sig til en tidsforskudt, højekspløvis cocktail!

Georg Brandes

torsdag 9. februar 2012

Ved forskningsbibliotekar Bruno Svindborg, Det Kongelige Bibliotek, og mag.art. Jørgen Knudsen.

Søren Kierkegaard

onsdag 14. marts 2012

Ved forskningslektor, lic.theol. Joakim Garff, Søren Kierkegaard Forskningscentret, København Universitet.

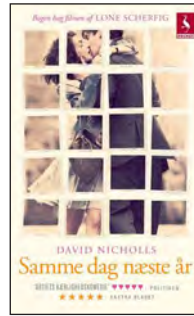
International forfatterscene

David Nicholls

England

onsdag 22. februar 2012

Hvad skal der til for at skrive en historie, som har potentiale til at tryllebinde læsere

verden over? – Og derpå laves til spillefilm? Det ved David Nicholls! – Med *Samme dag næste år* har han skrevet årtiets kærlighedskomedi.

»Jeg havde aldrig skrevet en historie, der foldede sig ud over så lang en periode, og når

man har så mange år, bliver det vigtigt at vælge ud, hvad man fortæller om. Derfor ledte jeg efter en måde, hvor dagene på en måde var valgt for mig. Nej, du kan ikke fortælle om din første date, men måske om et tidspunkt tre måneder senere, hvor du ikke er sikker på, I skal være sammen. Du kan ikke fortælle om din søns fødsel, men måske om første aften hvor du skal passe ham alene første gang. Det kunne være interessant at skrive om de store begivenheder i livet og lade dem foregå uden for rampelyset. Hvis jeg kunne gøre det rigtigt, var jeg sikker på, at folk ville have svært ved ikke at læse videre«, sagde David Nicholls i et interview med *Politiken*.

Samme dag næste år (One Day) handler om Emma og Dexter, der mødes for første gang 15. juli 1988 – netop færdige på universitetet og har tilbragt natten sammen efter deres dimissionsfest. På samme dato hvert år får vi et øjebliksbillede af, hvor Emma og Dexter er i deres fælles forhold og i deres eget liv. Og således følger vi Emma og Dexters liv de næste tyve år. Som årene går, forekommer muligheden for et romantisk forhold mere og mere usandsynlig – for er deres venskab ikke for dyrebart at sætte på spil?

Samme dag næste år er en smuk og medrivende bog om venskab og kærlighed, om

at blive voksen og miste sine idealer og drømme og om at finde sig selv og sin vej i livet. Den var dgangspunktet for samtalen, da Dronningesalen bød velkommen til David Nicholls.

Filmatiseringen af *Samme dag næste år* vistes i biograferne i august 2011. Også i filmversionen er fortællingen skrevet af David Nicholls. Lone Scherfig var instruktør.

Et øieblik

Scenen for levende litteratur

De unge og de tunge

Samtale mellem to forfattere om deres forfatterskaber og oplæsning af deres værker.

Kaspar Colling Nielsen og Søren Ulrik Thomsen

mandag 13. februar 2012

Vinder af Danske Banks Debutantpris 2010, Kaspar Colling Nielsen, havde inviteret Søren Ulrik Thomsen med på scenen.

Colling Nielsens debutroman *Mount København* har vist, at denne ”unge” forfatter sprudler over af skøre idéer og tanker og mestrer kunsten at skabe et dragende

og tankevækkende univers ud fra disse.

I selskab med Søren Ulrik Thomsen kom vi ikke udenom en fantastisk rejse i det københavnske univers, hvor billeder og stemninger skaber bykærlighed i *København*

con amore (2006), og mennesker såvel som vilde idéer får luft under vingerne, når flade Danmark får et 200 m højt bjerg i *Mount København* (2011).

Gerd Laugesen og Christina Hesselholdt

mandag 20. februar 2012

”Gerd Laugesen er en mester i at lade sig gribe af tilfældets absolutte meningsfuldhed – den betydningsbærende tilfældighed ... Hun går ud i verden og ser mennesker, som ingen andre ville få øje på – og de får hendes fulde opmærksomhed.” Suzanne Brøgger i *Møders* efterord.

Gerd Laugesen skriver oftest om de mennesker hun tilfældigt møder. Og hun inviterede Christina Hesselholdt til forfattersamtale i café øieblikket.

”Hun var den første jeg læste ordentligt – ja, i gymnasiet, hende der fik mig til at se litteratur på en anden måde” udtaler Laugesen om sit ønske om at møde Hesselholdt.

Alen Meskovic og Carsten Jensen

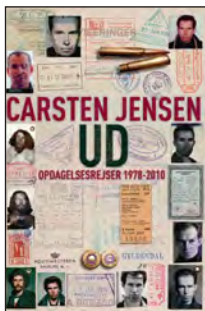
mandag 12. marts 2012

Alen Meskovic, der romandebuterede i 2011 med *Ukulele-jam*, havde inviteret Carsten Jensen på caféscenen, hvor den inspirerende samtale krydsede landegrænser med de to herrers selvbiografiske udlandsfortællinger.

Carsten Jensen har senest udgivet *Ud* (2010), som er et udvalg af hans egne rejserreportager

i 1978-2009 fra bl.a. Polen, Indonesien, Afghanistan og Sovjetunionen, og Meskovics roman-debut *Ukulele-jam* tager udgangspunkt i hans to år i kroatisk flygtningelejr i midten af 1990'erne.

Operaintroduktioner

Glucks *Alceste*

mandag 9. januar 2012

Det Kongelige Teater fortsatte rækken af opførelser af barokoperaer – i sæsonen 2011/2012 Glucks *Alceste*. Barokorkestret Concerto Copenhagen under ledelse af Lars Ulrik Mortensen stod for musikken. Chefformidler Nila Parly fortalte om handlingen, opsætningen og sangerne.

Gluck var enkelhedens mand, og derfor lavede han et modtræk til sin tids operaer med en enklere og strammere operastil.

I forordet til operaen *Alceste* skriver han: Musikkens udtryk skal tjene ordet og følge handlingen uden at afbryde med unyttige ornament; Ouverturen skal forberede tilhøreren på handlingen; musikken

skal stræbe mod skøn enkelhed.

Dermed gjorde Gluck op med den overdådige stil, som ellers var ganske populær i barokken, og hans operaer fik tilnavnet reformoperaer.

Alceste-opsætningen finder sted på teatrets Gamle Scene med et stærkt hold af barokeksperter, bl.a. den franske sopran Mireille Delunsch, der synger titelpartiet. Musikken bliver levendegjort af Danmarks mest toneangivende barokorkester, Concerto Copenhagen, der ledes af Lars Ulrik Mortensen.

Alceste er en rørende fortælling om grænseløs kærlighed mellem elskende: Kong Admetos er alvorligt syg, og derfor beder hans hustru, dronning *Alceste*, til guden Apollon.

Ganske overraskende får hun at vide, at Admetos kan reddes, hvis en anden giver sit liv i stedet, og *Alceste* beslutter sig til at forlade sin mand og børn for at ofre sig.

Admetos bliver som lovet rask, men opdager hurtigt hvorfor, og han erklærer, at han ikke kan leve uden sin kone, der allerede er ofret og sendt til Hades.

Admetos beslutter sig for at følge efter *Alceste*, så de sammen kan genforenes i dødsriget.

Da Admetos har truffet denne beslutning, åbner himlen sig, og Apollon fortæller, at guderne har givet dem begge livet tilbage som belønning for deres urok-

Scener fra myten om Admetos og Alkestis på en romersk sarkofag fra Ostia 161-170 e.Kr.

kelige kærlighed til hinanden.

Premiere 17. januar 2012.

Wagners *Parsifal*

mandag 19. marts 2012

Med opsætningen af Wagners *Parsifal* fik Det Kongelige Teaters operachef Keith Warner sin ilddåb, idet han iscenesatte den nye opsætning af operaen. Operaens chefformidler Nila Parly fortalte om idéerne bag og handlingen i *Parsifal*. Wagner har skrevet både librettoen og musikken.

Wagner var ikke en operakomponist som alle andre bl.a. fordi han arbejdede for en ny operaform, som han kaldte et musikdrama. Idéen med et musikdrama var, at de musikalske og dramatiske elementer tilsammen skulle udgøre et hele.

Parsifal et godt eksempel på et musikdrama, og derfor spiller orkestret i *Parsifal* ikke blot en akkompagnerende rolle, men ”kommenterer” handlingen undervejs.

Operaen er baseret på den kristne legende om den hellige gral, og igennem operaen kommer sangere og orkester igenem temaer som tro, skyld og forløsning.

Den Kongelige Operas internationalt berømte Wagner-sangere Stig Fogh Andersen og Stephen Milling kunne opleves i hovedrollerne, og John Lundgren sang for

Paul von Joukowsky: Scenebillede fra uropførelsen af Parsifal i 1882; Gralstemplet.

første gang partiet som Amfortas.

Parsifal dirigeredes af Hartmut Haenchen, som er en af Europas førende operadirigenter og specialist i Wagner.

Premiere 19. marts 2012.

Andre arrangementer

Vidensfestival 2012

lørdag 21. januar 2012

I 2012 fik Danmark en VIDENSFESTIVAL, da en række af landets mest anerkendte forskere, forfattere, kunstnere og journalister mødtes på scenen i Den Sorte Diamant. Over 12 timer – fra kl. 10 morgen til kl. 22 aften – var der foredrag, dueller, diskussioner, præsentationer og overraskelser med 25 medvirkende.

Bag arrangementet stod *Nyhedsmagasinet RÆSON* i samarbejde med Dansk Magisterforening og Det Kongelige Bibliotek. *RÆSON* blev grundlagt på nettet i 2002 og lanceret i 2007 i en trykt udgave.

På VIDENSFESTIVAL 2012 medvirkede bl.a.:

- Suzanne Brøgger, forfatter
- Peter Øvig Knudsen, forfatter
- Frederik Stjernfelt, professor i semiotik
- Uffe Østergaard, professor i historie
- Katherine Richardson, professor, fhv. formand for Klimakommissionen
- Vincent F. Hendricks, professor
- Lone Frank, videnskabsjournalist
- Lars Bukdahl, digter og anmelder
- Jan Grarup, pressefotograf
- Katrine Wiedemann, instruktør
- Ivar Gjørup, tegner
- Ordstyrer: Clement Kjersgaard, tv-vært m.m. samt udgiver af *RÆSON*

Konference:

Ekstremisme og Eksklusion

onsdag 1. februar 2012

Tanke-, tale-, trykke- og religionsfrihed er grundlæggende rettigheder i et demokratisk samfund. Forsamlingsfriheden er omtalt i Grundloven. Flere episoder i de senere år viser, at disse rettigheder er kommet under pres. Er grænsen ved at være nået? Skal alt fra WikiLeaks til whistle-blowers bare forbydes? Skal ekstreme manifesters ties ihjel? Og er det uacceptabelt at lave satire om religiøse forhold? Det har vist sig, at oplysningstidens krav om tolerance ikke er en eviggyldig sandhed. Det har vist sig, at nogle har betalt en høj pris for at have gjort brug af disse rettigheder.

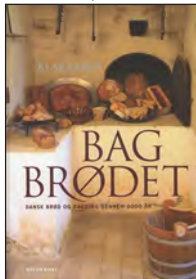
På konferencen *Eksklusion og Ekstremisme* diskuteredes temaet og det var muligt selv at deltage i debatten. Journalist Martin Krasnik var ordstyrer. Velkomst ved kulturminister Uffe Elbæk. Oplæg ved cheffurist i Cepos Jacob Mchangama og Trine Pertou Mach (SF).

I samarbejde med Folkeuniversitetet i København.

Årets historiske bog 2011

torsdag 23. februar 2012

Inden modtageren af Årets Historiske Bog 2011 blev kåret, mødtes forfatterne til en debat i Dronningesalen. De fem forfattere, der kandiderede til prisen, som er på 35.000 kr., var: Bi Skaarup, Bo Lidegaard,

Niels Erik Rosenfeldt, Palle Ove Christiansen og Ning de Coninck-Smith. De har skrevet om henholdsvis brød i historien, Danmark i det 20. århundrede, Komintern, folkelige fortællere på heden, børn og arkitektur.

Historiker Jes Fabricius Møller styrede debatten, som bl.a. handlede om formidling af historisk stof.

Prisen sponsoreres af tidsskriftet *Skalk*, Kulturministeriet, Krista og Viggo Petersens Fond og Det Kongelige Bibliotek.

Kulturminister Uffe Elbæk uddelte prisen ved en reception på Det Kongelige Bibliotek.

International Kvindedag

torsdag 8. marts 2012

I anledning af International Kvindedag 8. marts bød Den Sorte Diamant og KVIN-FO velkommen til en aften i kvindelitteraturens tegn. Aftenen bød på oplæsninger fra de anmelderroste forfatterinder:

Josefine Klougart, Kirsten Hammann, Pia Juul, Kirsten Thorup og Olga Ravn. Aftenen bød desuden på videoperformance af performancekunstneren Jessie Kleeman samt musikalsk optræden af Anne Linnet.

Ved samme lejlighed lancerede KVINFO en webportal for Nordisk kvindelitteraturhistorie, skrevet af kvinder på engelsk, dansk og svensk.

Arrangementet indledtes med en tale af kulturminister Uffe Elbæk. Herefter fortalte KVINFOs direktør Elisabeth Møller Jensen, hovedredaktør for Nordisk Kvindelitteraturhistorie, værkets 32-årige tilblivelseshistorie fra et fem binds værk til en digitaliseret udgave, som ligger i tråd med institutionens andre aktiviteter som et bibliotek med mange onlineservices samt fx verdens største mentornetværk for flygtninge-indvandrerkvinder.

International Kvindedag blev grundlagt i Danmark for præcis 102 år siden, hvor den første internationale forsamling fandt sted. Fejringen af 8. marts er derfor en årlig begivenhed, hvor kvinders rettigheder og ligestilling er særligt til diskussion.

liT.house

Det Humanistiske Fakultetsbibliotek

Brown-bag session

Hvad er kreativ digital litteratur?

torsdag 19. januar 2012

v/ Post.doc. Kristin Ega Albrechtsen Veel, Københavns Universitet.

Digital litteratur er til forskel fra digitaliseret litteratur original litteratur, skabt til et digitalt medie, hvor læseren interagerer direkte. – Hvad rører der sig inden for e-poesi, twitterature, sms romaner osv.

Brown-bag session

Why do we read literature?

fredag 10. februar 2012

Samtale mellem professor Charles Lock, Københavns Universitet, og forfatter Morten Søndergaard. En event med kant.

Omkring Mikhail Bakhtin

Flertydige facetter:

– Bakhtins begreber i en aktualiseret kontekst

mandag 27. februar 2012

Adjunkt Gorm Larsen, Aalborg Universitet, introducerede Bachtins begreber om polyfoni og det dialogiske. De indgår i beskrivelsen af romanens kompleks af stemmer og synsvinkler, og samtidig med at de gør op med det monologiske, tilbyder de et opgør med en klassisk kategorial genreforståelse.

Docent Jørgen Bruhn, Linnéuniversitetet i Växjö, tog afsæt i en af de seneste års mest mirakuløse fortællinger – den amerikanske tv-serie *The Wire* – og viste, hvorledes Bachtins kronotopbegreb ikke blot kan bruges i forhold til traditionelle, litterære form- og indholdselementer, men er aktualiseret i en højmoderne genre: den amerikanske tv-serie.

Lektor Nina Møller Andersen, Københavns Universitet, talte om ”Heteroglossia i brug”. Hun tog afsæt i Bachtins begreb om heteroglossia og satte det op mod normsproget såvel som magtens sprog og brugte derigennem begrebet som et blik på den sproglige diversitet. Hun eksemplificerede det ved at se på byungdommens sprog.

Medlem af Bachtinselskabet i Danmark, Jan Lundquist, ledede en tour de force af Bachtins forståelse af karneval og latterkultur med afsæt i eksempler fra aktuelle flash mobs og reklamefilm.

Mikhail Bakhtin (1895-1975), russisk litteratur- og sprogteoretiker. Hans liv og værk var dybt præget af den russiske historie. Han skrev hovedparten af sine værker i 1920'erne, og i 1960'erne oplevede han et egentligt gennembrud.

Litterær avantgarde

torsdag 1. marts 2012

Lektor Tania Ørum, Københavns Universitet, og forfatter Niels Lyngsøe.

Die Berliner Lesebühne, Chaussee der Enthusiasten

torsdag 22. marts 2012

Dan Richter, som er indehaver af Lesebühne, tog to up-coming forfattere: Kirsten Fuchs und Ulli Hannemann med fra Berlin. Der var også musik og cafe-stemning.

I samarbejde med Goethe Institut Danmark.

Musik

DiamantEnsemblets Nytårskoncert

fredag 13. januar 2012

DiamantEnsemblet

Jens Bjørn-Larsen, tuba

Henrik Kofoed, konferencier

Mikael Sylvest, lysdesign

Michala Clemmensen, scenografi

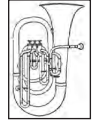
Skal vi ikke lave en festlig Nytårskoncert til vores publikum i Dronningesalen?

– foreslog musikerne i DiamantEnsemblet for nogle år siden. Naturligvis! Og i 2012 glædede ensemblet sig til for 5. gang at byde velkommen til et afvekslende program og en Dronningesal, hvor der er ekstra blus på lyset.

Musikalsk bragte koncerten publikum både ud i hjørnerne og ind i midten af det klassiske repertoire.

Årets solist var en god ven af DiamantEnsemblet, tubaisten Jens Bjørn-Larsen. Han rejser verden rundt for både at

undervise og spille. Det forstår man, for i hænderne på den danske musiker forandres det store tunge messinginstrument: Jens Bjørn-Larsen skaber smukke klange, giver tubaen en særlig lethed og brillerer med stort teknisk overskud.

Fyraftenskoncert: Trio con Brio I Intim stillekoncert

med Den Danske Strygekvartet

tirsdag 31. januar 2012

Forlad den travle hverdag for en stund og hør en times gedigen klassisk musik som afslutning på arbejdsdagen.

Foråret byder på tre fyraftenskoncerter, og konceptet er lige til: Trio con Brio – den danske stjerneklavertrio – er på scenen, og til hver koncert spillede de en Brahms klavertrio, som blev sat over for en trio af hhv. Haydn, Ravel og Tjakkovskij.

Con brio betyder livligt, med energi, og der er ingen tvivl om, at trioen lever op til dette. Trio con Brio blev grundlagt i 1999 og består af tre centrale personer i dansk musikliv: Pianisten Jens Elvekjær, der også er en efterspurgt solist, violinisten Soo-Jin Hong, der er 1. koncertmester i DR SymfoniOrkestret og cellisten Soo-Kyung Hong, der ligeledes er 1. koncertmester i DR SymfoniOrkestret.

Til første fyraftenskoncert var pro-

Johannes Brahms (1833-1897), tysk pianist og komponist. Han regnes for den mest betydningsfulde europæiske komponist i 2. halvdel af 1800-tallet. Brahms skrev for piano, kammerensemble, symfoniorkester, kor og sangstemme. Fotografi fra 1853.

grammet: Haydn: Klavertrio, E-dur Hob. XV: 28; Brahms: Klavertrio, H-dur, op. 8.

Bobo Stenson Solo Vinterjazz 2012

lørdag 4. februar 2012

Den 67-årige pianist Bobo Stenson er en af Sveriges fineste og mest feterede jazzmusikere. Bobo Stensons musik er et sansemættet og nedtonet univers, der ikke desto mindre taler sit tydelige og direkte sprog til lytteren.

Gennem sin mangeårige karriere har han ladet sig inspirere af musik fra hele verden. Både afrikansk, indisk og balkanmusik har været inspirationskilder, men jazzmusikken har siden teenageårene været hans hjertebarn og centrum for hans musikalske udfoldelser.

Bobo Stenson er på linje med store musikere som Palle Mikkelborg og Jan

Garbarek intet mindre end en stjerne på den moderne nordiske jazzscene!

DiamantEnsemblet! – med blæserevenner

tirsdag 7. februar 2012

DiamantEnsemblets blæsere har en række herlige kvintetter på listen over den musik, de holder meget af at spille. Desuden er der nogle værker for henholdsvis otte og ni blæsere, som de meget

gerne ville præsentere for publikum i Dronningesalen. Det krævede naturligvis lidt ekstra blæsermandskab.

Til koncerten i februar havde de inviteret nogle af deres gode musikervenner, så de kunne spille to værker for lidt større blæserbesætninger, nemlig Gounods *Petite symphonie* og Hummels *Partita* i Es-dur.

Koncerten indledes med musik fra Det Kongelige Biblioteks store danske

Gustav Carl Helsted (1857-1924), dansk organist og komponist.

musiksamling – af komponisten Gustav Helsted (1857-1924). Værket, *Decet* i D-dur, er lige præcis skrevet for Diamantensemblets besætning: Fløjte, obo, klarinet, fagot, horn, to violiner, bratsch, cello og kontrabas.

Program: Gustav Helsted: *Decet*, D-dur (1891); Charles Gounod: *Petite symphonie*, for ni blæsere (1885); Johann N. Hummel: *Partita*, Es-dur, for otte blæsere.

DiamantEnsemblets sponsorer: Siemens, Knud Højgaards Fond, Beckett-Fonden og Oticon Fonden.

Mediepartner: DR P2.

Celebrating Krzysztof Komeda – An Evening of film + solo piano w. Leszek Mozder (PL) Vinterjazz 2012

lørdag 11. februar 2012

Leszek Mozder, klaver

Den nu afdøde Krzysztof Komeda bliver i sit hjemland Polen betragtet som en nationalhelt – og med rette. For hans musikalske produktion har været så omfattende og enestående i sit udtryk, at han befinder sig i samme liga som hans eget store idol,

Frederic Chopin.

Aftenen begyndte med Claudia Buttenhoff-Duffys filmessay *Komeda – A soundtrack for life*, der til Komedas egne kompositioner skildrer hans dramatiske livshistorie: Komeda stod gennem 1950'erne og 60'erne i opposition til det kommunistisk styrede Polen og rejste i slutningen af 60'erne til USA. Her døde han på tragisk vis i en bilulykke i 1969 – kun 37 år gammel.

Hans korte liv til trods nåede han at komponere musik til mere end 60 spillefilm – flere af dem instrueret af Roman Polanski.

Den polske pianist Leszek Mozder fortolkede efter filmen Komedas værker.

Mozder (født 1971) er en komet på den polske jazzhimmel og har trods sin klassiske skoling spillet med en lang række fremtrædende jazzmusikere.

Enrico Pieranunzi New American Trio Internationalt jazzgæstespil

onsdag 29. februar 2012

Enrico Pieranunzi, klaver

Scott Colley, bas

Antonio Sanchez, trommer

Italienske Enrico Pieranunzi er en markant personlighed på den moderne jazzscene. Med en lang liste af prominente optrædere og udgivelser bag sig var der garanti for en oplevelse af de helt store, da Pieranunzi med New American Trio spillede jazz af første klasse.

Jazz har alle dage været omdrejningspunktet for Pieranunzi, men hans udvikling har med årene suppleret det umiddelbart romantiske og klangskønne univers med musik i hurtigere tempi.

New American Trio består udover Pieranunzi selv af Scott Colley, bassist, og Antonio Sanchez, trommeslager.

Lise de la Salle

Pianister i Diamanten. SOLO!

lørdag 3. marts 2012

Lise de la Salle er en af de mest eksponerede pianister i øjeblikket. Hun kunne høres helt solo i Chopins *Ballader* og Schumanns *Symfoniske etuder*.

Den franske pianist Lise de la Salle er kun 23 år, men allerede vant til at være solist med nogle af verdens bedste orkestre som Wiener Filharmonikerne og Chicago Symfoniorkester. Hun debuterede allerede som 13-årig, og siden har hun opbygget en stor international karriere.

Koncertens første del bestod af Chopins *Fire ballader*, som egentlig er en sammenhængende sats. *Balladerne* hører til nogle af de mest berømte og berygtede stykker inden for klaverrepertoiret, fordi de kræver meget stor teknisk sikkerhed.

Anden del var med musik af Schumann, nemlig hans *Symfoniske etuder*. Etuderne kan opfattes som små karakterstykker, hvor hver enkelt etude fokuserer på en særlig teknik eller klang.

Program: Chopin: Ballade nr. 1, g-mol, op. 23; Chopin: Ballade nr. 2, F-dur, op. 38; Chopin: Ballade nr. 3, As-dur, op. 47; Chopin: Ballade nr. 4, f-mol, op. 52; Schumann: Symfoniske etuder, op. 13.

Fyraftenskoncert: Trio con Brio II Intim stillekoncert med Den Danske Strygkvartet

onsdag 7. marts 2012

Den anden af forårets ialt tre Fyraftenskoncerter med Trio con Brio.

Program: Ravel: Klavertrio, a-mol; Brahms: Klavertrio, C-dur, op. 87.

Til lykke, Per Nørgård, med de 80
tirsdag 13. marts 2012

Den danske komponist Per Nørgård fylder 80 år, og det blev fejret!

Mange har udråbt Per Nørgård til den betydeligste danske komponistpersonlighed efter Carl Nielsen. Og et er sikkert: Per Nørgård har været med til at præge det danske musikliv som komponist, lærer, inspirator, musikfilosof og kulturkritiker.

Hans musik er skrevet med dyb originalitet og stor spændvidde, og derfor har samtiden også anerkendt Per Nørgård med flere værdifulde priser. Blandt de vigtigste er Nordisk Råds Musikpris (1974) og Léonie Sonnings Musikpris (1996) samt æresmedlemskabet af ISCM – et internationalt forum for komponister.

I den store mængde af musik, Per Nørgård har komponeret, er der mange værker for kor – nogle enkle, andre komplicerede. Blandt værkerne ved denne kor-aften var *Kredsløb* og *Libra*, som begge er skrevet i Nørgårds såkaldte ”hierarkiske”

DR VokalEnsemblet.

periode. Denne periode knytter sig til 1970'erne, hvor Nørgård var vældig inspireret af musikkens mange lag, som kunne blive forbundet på kryds og tværs både i forhold til rytme og melodi.

DR VokalEnsemblet bragte os ind i det Nørgård'ske musikunivers – i *Libra* i selskab med to af DR SymfoniOrkestrets slagstøjspillere (på vibrafoner), tenorsolisten Adam Riis og guitaristen Stefan Östersjö.

Per Nørgård (f. 1932) er sin generations den ledende skikkelse blandt danske komponister.

VokalEnsemblet er det nyeste blandt

DR's mange ensembler og blev stiftet i 2007, hvor de siden har taget livtag med alt fra tidlig musik og barok, til romantiske værker og krævende ny musik.

Medvirkende: DR VokalEnsemblet; Stefan Östersjö, guitar; Gert Sørensen og Tom Nybye, slagtøj; Adam Riis, tenor; Fredrik Malmberg, dirigent.

Borodin Kvartetten **Internationalt gæstespil**

lørdag 24. marts 2012

Borodin Kvartetten, der blev grundlagt af studerende fra Moskvas musikkonservatorium, har eksisteret i over 65 år. Det er mange år, og der har også været udskiftninger blandt medlemmerne, men spillestil, stabilitet og et meget stort musikalsk og teknisk overskud har ikke forandret sig meget gennem årtier. Kvartetten består i dag af violinisterne Ruben Aharonian og Andrej Abramenkov, bratschisten Igor Najdin og cellisten Vladimir Balshin.

Kvartetten tog sit navn efter den russiske kemiker og komponist Alexander Borodin (1833-1887). Og russiske komponister har fået en ganske særlig plads hos dem, ikke mindst Dimitrij Sjostakovitj. Han var nemlig personligt med, da kvartetten indstuderede hans i alt otte strygekvartetter. Derfor er Borodin Kvartetten blevet særlig kendt for at fortolke den store russiske komponists strygekvartetter.

En anden specialitet i kvartetens repertoire er Beethovens strygekvartetter, og de spillede den nærmest ikoniske 1-satsede *Grosse Fuge*, som i dag er et selvstændigt værk, men oprindeligt blev skrevet som en finalesats. Fuga henviser til en særlig teknik, hvor to eller flere stemmer spiller den samme melodi skiftevis. Teknikken havde sin storhedstid i barokken, hvor

den blev flittigt brugt indenfor for såvel vokal- som instrumentalmusik. Og det har Beethoven lade sig inspirere af i den Store fuga for strygekvartet.

Program: Sjostakovitj; Strygekvartet nr. 3; Sjostakovitj; Strygekvartet nr. 5; Beethoven: Grosse Fuge, op. 133.

DiamantEnsemblet & Cross Fire: **Per Nørgård 80 år**

tirsdag 27. marts 2012

DiamantEnsemblet

Slagtøjsduoen Cross Fire

Gert Mortensen og Qiao Jia Jia

Dansk musiklivs grand old man, det kan man uden på nogen måde at overdrive kalde komponisten Per Nørgård. Siden begyndelsen af 1950'erne har han beriget musikscenen med sin store originalitet, og hans opusliste er nu oppe på over 400 værker – fra små korsatser til amatørbrug til de stort anlagte operaer og symfonier. I 2012 kan han fejre sin 80 års fødselsdag, og dansk musikliv fejrer med!

Koncerten rummede bl.a. *Bach to the Future*.

Værket er oprindeligt skrevet for 2 slagtøjspillere og et forholdsvis stort ensemble, men til denne koncert var der lavet en særlig version for DiamantEnsemblets 10 musikere og så naturligvis to slagtøjssolister, denne aften det stærke dansk-kinesiske slagtøjssamarbejde *Cross Fire*. Bag duoen gemmer der sig to slagtøjsprofessorer fra hhv. København og Beijing, Gert Mortensen og Qiao Jia Jia.

Bach to the Future har tre satser, der hver bygger på et præludium fra Bachs *Das wohltemperierte Klavier*. I partituret skriver Nørgård: ”Jeg ønsker at stille mig op i den efterhånden lange kø af komponister, der har frembåret gaver til deres store forgænger – den uovertrufne giver.”

DiamantEnsemblets sponsorer: Siemens, Knud Højgaards Fond, Beckett-Fonden og Oticon Fonden.

Mediepartner: DR P2.

Erhvervelser

Håndskriftafdelingen

Thorkild Bjørnvigs efterladte papirer

En af årets nyerhvervelser skal her gives en særskilt omtale. Det drejer sig om forfatteren Thorkild Bjørnvigs efterladte papirer.

Thorkild Bjørnvig (1918-2004) sørgede selv for i flere omgange at aflevere væsentlige dele af sine breve og manuskripter til Det Kongelige Bibliotek. Ikke desto mindre indeholder de efterladte papirer, som blev erhvervet sommeren 2011, en lang række dokumenter, der ikke blot kan betegnes som et supplement til de tidligere afleveringer.

Samlingen består af: I. Breve, herunder familiebreve, breve fra og til Thorkild Bjørnvig samt særskilte korrespondancer med bl.a. Paul la Cour, Thorkild Hansen, Frans Lassen, Palle Lauring, Knud W. Jensen, Erik A. Nielsen, Klaus Rifbjerg, Clara Selborn, Tove Ditlevsen; II. Personalía, herunder dagbøger, kalendere, stilehæfter; III. Manuskripter og

Thorkild Bjørnvigs erindringsbog fra 1974 beskriver hans tætte og foruroligende venskab med Karen Blixen.

optegnelser: a. Værker af Thorkild Bjørnvig, herunder manuskriptet til et fjerde erindringsbind, der aldrig er udkommet; b. Oversættelser af Thorkild Bjørnvig; c. Oversættelser af Thorkild Bjørnvigs værker; d. Manuskripter af andre; IV. Sager og materialesamlinger, bl.a. vedr. Karen Blixen, Frank Jæger, Vagn Holmboe, Det danske Akademi; V. Tryksager.

Udvalgte nyerhvervelser

Niels W. Gade: 1 brev til musikforlægger Alfred Novello, dat. 5. 7. 1876.

Niels W. Gade: 1 brev til justitsråd og medlem af Gewandhausdirektionen i Leipzig Heinrich Konrad Schleinitz, dat. 16.7.1853.

35 breve og brevkort fra P.S. Krøyer til overretssagfører Viggo Lachmann fra årene 1896-1906 og 15 breve til Viggo Lachmann fra Marie Krøyer fra årene 1900-1907.

25 kondolencebreve til Vibeke Krøyer i anledning af hendes fader, P.S. Krøyers død 20.11.1909.

Bog med indklæbde enkeltbreve fra danske kunstnere, herunder fra Michael Ancher, Mogens Zieler, Oluf Høst, Jens Søndergaard, Jais Nielsen, Wilhelm Freddie, Carl-Henning Pedersen, Aage Gitz-Johansen, Jørgen Nash, Johannes Larsen, Agnar Mykle, P.S. Krøyer.

Joseph Theodor Hansen: 190 breve til datteren Ester Marie og hendes mand, maleren Viggo Simesen, fra årene 1883-1912.

Emil Bønnelycke: 6 manuskripter med titlerne ”Den danske Sommer paa Rim”, ”Førsaarsdagen”, ”Hjemmene”, ”Morgen”, ”Høhøsten”, ”Havets Helte”.

Dora og Børge Thing: Efterladte papirer.

P.S. Krøyer (1851-1909), dansk maler. Selvportræt. Indgået i samlingerne er breve fra P.S. og Marie Krøyer.

Clifford Wright: 2 collagebøger med homo-erotiske motiver.

Breve til Ralph Sonne-Hansen vedr. Henry David Thoreau, herunder fra Victor Andreasen, Thorkild Bjørnvig, Ingeborg Buhl, Robert Corydon, Per Kirkeby, Vagn Lundbye, Jacob Paludan, Sigmund Skard og Mads Stage. Endvidere Ingeborg Buhls manuskript til forordet til Thoreaus *Civil lydighedsnægtelse og udvalgte breve* (1968) og diverse avisudklip vedr. Thoreau.

Henry Thoreaus kendteste bog Walden. Livet i skovene, 1854. Omslag af Per Kirkeby. Henry David Thoreau (1817-1862) var amerikansk forfatter, natursker, pacifist, filosof, skatteenægter og fortæller for civil ulydighed som våben. Thoreau søgte hele sit liv den store sammenhæng i de mindste ting.

Musik- og Teaterafdelingen

Yngve Jan Tredes samling

I november 2011 modtog Musik- og Teaterafdelingen en større musiksamling efter komponisten, musikteoretikeren og cembalisten Yngve Jan Trede, der døde i oktober 2010. Samlingen består af egenhændige nodemanuskripter, skitser og nodetryk foruden et større antal lydånd. Endelig findes der manuskripter og andet materiale til artikler og afhandlinger.

Yngve Jan Trede var født i nærheden af Hannover i Nordtyskland i 1933 og kom i 1947 i forbindelse med forfatteren og orgelteoretikeren Hans Henny Jahnn, som kendte Tredes familie og i øvrigt senere blev hans svigerfar. Som helt ung havde Trede fået undervisning på Freiburgs Musikhochschule, og i 1960 tog han afgangseksamen med klaver, orkesterledelse, musikteori og komposition som hovedfag fra Staatliche Hochschule für Musik i Hamburg.

Fra 1958 til 1966 underviste han ved samme institution, men i 1968 blev han tilknyttet Det Kongelige Danske Musik-konservatorium først som docent og senere fra 1973 til 1995 som professor i teoretiske fag og komposition. Yngve Jan Trede var i mellemtiden blevet dansk statsborger og markerede sig snart i dansk musikliv som en fin cembalospiller, og som musikteoretiker nød han snart stor anerkendelse.

Trede var en flittig komponist. Hans værkliste omfatter i første række instrumentalmusik: orgelværker, kammer- og orkesterværker, men også sange. Han komponerede i 1978 en opera over Hieronymus Justesen Ranchs komedie *Karrig Niding*. Den fik titlen *Det nærige svin*, og blev opført på Det Kongelige Teater som

Danefæ i 1980. Yngve Jan Trede har også forenet sin baggrund som musikteoretiker med såvel komponist- som musikerrollen, idet han i 1990'erne præsenterede en færdigkomponeret udgave af den afsluttende sats i J.S. Bachs værk *Die Kunst der Fuge*.

Nodemanuskripter fra Johannes Andersen

En samling nodemanuskripter efter komponisten og hornisten Johannes Andersen (1890-1980). Han indledte sin musikerkarriere i Odense som regimentsmusiker, men flyttede senere til København. Her studerede han bl.a. hos Carl Nielsen og fik ansættelse som trompetist i orkestret i Tivolis koncertsal. Han skiftede instrument til horn og blev fra Radiosymfoniorkestrets begyndelse et skattet medlem – i omtrent 30 år.

Sideløbende med musikerhvervet komponerede Johannes Andersen. Biblioteket har en omfattende samling af nodemanuskripter fra ham, som nu er blevet suppleret med en række sange til tekster af bl.a. Thor Lange, Ambrosius Stub og St. St. Blicher samt korværker til tekster af Johannes V. Jensen, Jakob Knudsen og Paul Gerhardt.

Blandt sangene er Johs. V. Jensens kendte Folkevandringssang ”Den grønne, søde vår” .

Båndsamling med J.L. Emborgs musik

En række optagelser af musik af komponisten Jens Laurson Emborg (1876-1957).

Optagelserne rummer værker inden for alle genrer, bl.a. koncerter, klaverstykker, symfonier, orgelværker og sange.

Nye nodemanuskripter

Bent Hannover: *Seasons (Årstider)*. Kopi af manuskript med en række notater om tilblivelsen samt to cd'er.

Kjell Roikjer: *Duolog* nr. 3 for to trompeter, op. 82. Partitur. 1988.

Carl Nielsen: ”Danmark nu blunder den lyse nat”, Kopi af manuskript.

Ludolf Nielsen: *Romance* for violoncello og orkester eller piano. Kopi af manuskript

Dramatisk Bibliotek

Jesper Langbergs samling

En omfattende samling teatermanuskripter fra skuespilleren Jesper Langberg (f. 1939). Samlingen indholder rollehæfter fra en række forestillinger, han har medvirket i, f.eks. Ibsens *Hedda Gabler*, Tracy Letts *Min familie* og Eugene O'Neills *Alverdens rigdomme*. Ikke mindst er der tekster fra flere tv-produktioner.

Blandt de modtagne teatertekster fra skuespilleren Jesper Langberg er hans rollehæfter til serien *Sommer* på DR1.

Endelig omfatter samlingen også nogle scrapbøger, og det hele supplerer den samling fra Jesper Langberg og fra familien Langberg, der tidligere er tilgået Det Kongelige Bibliotek.

Ernst Bruun Olsens samling

En betydelig samling af Ernst Bruun Olsens instruktørbøger.

Ernst Bruun Olsen blev født i 1923, og hans omfattende dramatiske produktion er præget af et stærkt politisk og socialt engagement.

Ernst Bruun Olsens store folkelige gennembrud kom i 1962 med *Teenagerlove* på Det Kongelige Teater – som han senere fulgte op med flere biografiske forestillinger som fx *Den Poetiske Raptus*, *Postbudet* fra Arles og *Betty Nansen* på *Betty Nansen*.

Samling fra teatret Skægspire

Fra det danske børneteater Skægspire i Odense har Dramatisk Bibliotek modtaget en omfattende samling af manuskripter fra perioden 1979-2010.

Stykkerne er opført forskellige steder og omfatter titler som *Bland dig i farverne*, *Jack og bønnestagen* og *Grantræet*.

Publikationer

Bogens Verden. Tidsskrift for litteratur og kultur. Udg. af Det Kongelige Bibliotek og Det Danske Forfatter- og Oversættercenter Hald. Red.: Bruno Svindborg (ansvh.), Jørn Erslev Andersen, Peter Q. Rannes. Årg. 93, nr. 4, 2011. ISSN 0006-5692. Abb. (4 numre à 64 sider) 475 kr. Enkelte nr. 135 kr.

Diamanten. Kulturblad fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lise Bach Hansen (ansvh.). 7. årg., nr. 4. 2011. 24 s. Ill. ISSN 1399-6142. Kr. 20,-
Gratis for medlemmer af Diamantklubben – Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Fund og Forskning i Det Kongelige Biblioteks samlinger. Red. af John T. Lauridsen. 50. årg., 2011, 640 s. Ill. Pris i løssalg kr. 500,- i abonnement 400,-.

Magasin fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lotte Philipson. 24. årg. nr. 4. 2011. 80 s. Ill. ISSN 0905-5533. Kr. 125,- (abonnement), kr. 50,- (løssalg).
Gratis for medlemmer af Diamantklubben – Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Nyhedsbrev fra Det Humanistiske Fakultetsbibliotek 2011:4. Elektronisk nyhedsbrev. *Nyhedsbrev fra Det Humanistiske Fakultetsbibliotek* findes via adressen <www.kb.dk/da/kub/fag/hum/>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra Håndskriftafdelingen [januar 2012]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer ti gange om året (jan.-juni, sept.-dec.). *Nyhedsbrev fra Håndskriftafdelingen* findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra Kort- og Billedafdelingen Billedsamlingen [august 2011]. *Nyhedsbrev fra Kort- og Billedafdelingen* findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra KulturPerler [februar 2011]. Elektronisk nyhedsbrev, findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra Musik- og Teaterafdelingen [februar 2012]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer hver anden måned. *Nyhedsbrev fra Musik- og Teaterafdelingen* findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Forsiden: Tesalon, Østergade 50 i København. Kongelig hoffotograf Peter Elfelts (1866-1931) store negativsamlng befinder sig for en dels vedkommende i Det Kongelige Bibliotek. Samlingen indeholder en mangfoldighed af interessante kulturhistoriske elementer. Foruden portrætter af kendte og ukendte københavnere ses optagelser fra industrivirksomheder og institutioner, eks- og interiøroptagelser fra firmaer samt begivenheder som f.eks. fyrste- og statsbesøg og børnehjælpsdage. Alt i alt en enestående, værdifuld dokumentatisk samling med stor kildeværdi.

Bagsiden: *Oliver Twist; or, the Parish Boy's Progress*, af Charles Dickens og med illustrationer af George Cruikshank udkom i London i 1838. I 1845 kom værket på dansk. Romanen fortæller om den forældreløse Olivers trængsler. Bl.a. om opholdet på fattiggården, hvor børnene slider og får for lidt at spise. En dag beslutter de desperat sultne drenge at trække lod om hvem der skal bede om en ekstra portion grød. Loddet falder på Oliver, der bævende må gå frem, med skål i hånden og sige sin berømte opfordring: "Please, sir, jeg vil have noget mere." *Oliver Twist* er forfatterens hårde kritik af den engelske fattiglov af 1834.

Charles Dickens fyldte 200 år i februar 2012 og blev fejret over hele verden.

